

Den Haag

Aan

Clientenraad Sociaal Domein

Ter attentie van

de heer Van Leeuwen

Datum

1 februari 2017

Onderwerp

Advies 18-/18+

MEMO**Afzender**

[Typ tekst](#)

Dienst

Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Afdeling

Productgroep Jeugd

Doorkiesnummer

[Typ tekst](#)

E-mailadres

[Typ tekst](#)

Beste

Geachte heer Van Leeuwen,

Hartelijk dank voor uw advies over het verbeteren van de overgang van de jeugdhulp naar de volwassenzorg. Ik waardeer het zeer dat de brede cliëntenraad hierin voortbouwt op de stem van de jeugd zelf, zoals verwoord in het eerder verschenen rapport van Jong Doet Mee.

Het college is uiteraard bekend met de signalen dat er in de overgang tussen 18- naar 18+ een aantal vraagstukken zijn. Het college heeft voor het aanpakken van deze vraagstukken een agenda ontwikkeld voor kwetsbare jongeren in de leeftijd 16-23. Deze vindt u in de bijlage. In aanvulling op uw advies kan het college dit vraagstuk niet alleen oplossen in de jeugdhulp, maar in samenhang met de Wmo, de zorgverzekeraars en zorgkantoren. De agenda is tot stand gekomen met diverse gesprekken met het platform Jong Doet Mee.

In de agenda is beschreven hoe wordt voorkomen dat kwetsbare jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar tussen wal en schip vallen in de overgang van jeugdhulp naar volwassenzorg. In lijn met het advies van de jongeren vindt ook het college dat hulp pas mag stoppen als er geen hulpvraag meer is. De hulpvraag en de persoonlijke situatie van de jongere staat centraal. Wanneer er overgangen tussen verschillende wetten zijn dan regelen we dat zonder dat de jongere daar last van heeft.

In de bijlage geef ik per aanbeveling een reactie.

Ik vertrouw u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Afdelingsmanager Jeugd

Bijlage 1.

Aanbevelingen rapport Cliëntenraad Sociaal Domein

Aanbevelingen en reactie

Op basis van de knelpunten die de zorgaanbieders hebben genoemd en het gesprek dat met enkele jongeren is gevoerd doen wij de volgende aanbevelingen:

1. Stel samen met jongeren, gemeenten en instellingen richtlijnen op over wanneer de hulp mag stoppen. Hulp mag pas stoppen als de volgende zaken zijn geregeld voor de jongere:
 - a. Een veilige woonomgeving, een dak boven het hoofd
 - b. Er een passende dagbesteding is (school, werk of dagbesteding) die aansluit bij het toekomstperspectief van de jongere
 - c. Als de jongere goed voorbereid is op de financiële zelfstandigheid. En er een budget coach is als de jongere het (nog) niet zelfstandig kan
 - d. Als de jongere het contact met een volwassene heeft waar hij op terug kan vallen en die hij vertrouwt. En er een hulpverlener is waar de jongere op kan blijven terugvallen tot het 23^e jaar
 - e. Als de jongere over een (klein) sociaal netwerk beschikt

Dit gaan wij doen. De input vanuit Jong Doet Mee / achterban is een belangrijke basis om het gesprek aan te gaan. De uiteindelijke richtlijnen vertalen wij in werkinstructies voor in ieder geval de jeugdteams en de Wmo-consulenten, als wel de inkoopvoorwaarden voor aanbieders. Het blijft wel moeilijk als jongeren zelf geen hulp willen.

2. Stel de jongere en zijn hulpvraag centraal en niet de financiering van de hulp. Bekijk per jongere of verlengde jeugdhulp of Wmo-hulp geschikt is.

Dit doen we. Zowel via de jeugdhulp als de Wmo is maatwerk en daardoor passende hulp mogelijk is. Wettelijk is bepaald dat de Wmo als voorliggend wordt gezien, maar wanneer passende hulp in de Wmo niet mogelijk is zetten we verlengde jeugdhulp in. In 2017 is er een knelpuntenbudget vrijgemaakt voor jongeren die vanuit een inhoudelijk argument jeugdhulp nodig hebben, maar formeel niet onder de definitie van jeugdige vallen.

3. Volwassenzorg zou gegeven moeten worden op basis van de hulpvraag van de jongere, niet op basis van een herindicatie of nieuwe diagnose.

Dit onderschrijft ons uitgangspunt van doorgaande lijnen creëren. We ontkomen echter in bepaalde situaties echter niet aan een (her)indicatie of diagnose. Dit komt door verschillende wetten- en regelgeving.

4. Laat verlengde jeugdhulp doorlopen tot 23 jaar. Jongeren moeten tot die leeftijd kunnen blijven aankloppen voor jeugdhulp wanneer zij hiervoor kiezen. Ook al zijn ze (meer dan) een half jaar uit zorg geweest. Sluit de hulpverlening pas af als er aan de opgestelde richtlijnen is voldaan¹.

Zie eerste aanbeveling. Het gaat er vooral om dat de jongere passende hulp blijft krijgen, deze kan ook vanuit de Wmo worden geboden en hoeft net per definitie verlengde jeugdhulp te zijn. Indien dit wel nodig is kan via het knelpunten budget de verlengde jeugdhulp worden ingezet.

5. Laat de jongere zelf de voor hem meest geschikte vorm van hulpverlening kiezen. Voor de één is dat (verlengde) jeugdhulp; voor de ander volwassenzorg.

Zie eerste en vierde aanbeveling. Het gaat er vooral om dat de jongere passende hulp blijft krijgen, deze kan ook vanuit de Wmo worden geboden en hoeft net per definitie verlengde jeugdhulp te zijn. Indien dit wel nodig is kan via het knelpunten budget de verlengde jeugdhulp worden ingezet.

6. Als de jongere overstapt van jeugdhulpverlening naar hulpverlening voor volwassenen, zorg dan voor een warme overdracht. Zorg ook voor financiering zodat de overdracht bekostigd kan worden.

¹ Als de jongere dit ook echt wil ook voor preventieve jeugdbescherming tot 23 jaar (vrijwillige jeugdbescherming)

Het werken met een toekomstplan in de jeugdhulp vanaf 16 jaar waar vroegtijdig volwassenhulp wordt betrokken is hierin belangrijk. Daarnaast werken wij met speciale toewijzingsteams 18-/18+ om te garanderen dat benodigde hulp na 18 geregeld is.

7. Let speciaal op een goede overdracht van hulpverlening bij de GGZ- en LVB jongeren.

In de toewijzingsteams 18-/18+ is de benodigde expertise georganiseerd (jeugd, Wmo, Zvw en Wlz).

8. Zorg dat jongeren goed voorbereid worden op zelfstandigheid als ouders daar onvoldoende toe in staat zijn. Elke jongere die de jeugdhulp verlaat vanaf 16 jaar moet een zelfstandigheidstraining krijgen. Maak hierbij gebruik van ervaringsdeskundige jongeren (ExpEX) om de jongeren te motiveren.

Wij onderschrijven het uitgangspunt. Zelfstandigheid met is onderdeel van de doelen uit het toekomstplan waar jeugdhulpinstellingen mee werken. Wij stimuleren het gebruik van ervaringsdeskundigen, waaronder ExpEx. Zelf benutten we in 2017 de inzet van Expex in de jeugdteams bij het CJG

9. Dring vanuit de jeugdhulp niet aan op terugkeer naar het ouderlijk huis bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd als een jongere al langere tijd niet thuis heeft gewoond.

Het al dan niet terugkeren naar het ouderlijk huis is maatwerk. Soms is terug naar het ouderlijk huis niet de beste optie, maar wel een die te prefereren is boven dakloosheid en een die haalbaar is gezien de beperkte huisvestingsmogelijkheden voor jongeren. Een eventuele doorgaande vorm van begeleiding kan nodig zijn. Van enige vorm van drang mag geen sprake zijn overigens.

10. Iedere jongere die de jeugdhulp verlaat heeft ook een toekomstplan. Daarbij moet er één persoon uit het netwerk en één persoon uit de hulpverlening beschikbaar zijn die de vinger aan de pols houdt en die mogelijk ondersteuning biedt bij het realiseren van het toekomstplan

Werken met een toekomstplan is verplicht gesteld voor jeugdhulpaanbieders in de inkoop. Komend jaar spreken we met de aanbieders af hoe ze hier in 2017 invulling aan geven en hoe we de toekomstplannen beter kunnen benutten (bijvoorbeeld door personen uit het netwerk daar in te betrekken).

11. Zorg dat als een jongere zijn voogd of jeugdreclasseringsambtenaar wil behouden als de maatregel afloopt, die mogelijkheid bestaat.

Een voogd kan je niet behouden na je 18^e jaar. Wel zijn er mogelijkheden tot mentorschap, bewindvoerder of onder curatele.

12. Biedt pleegouders de mogelijkheid tot een pleegvergoeding en begeleiding aan tot de jongere 23 jaar wordt, als een jongere na zijn of haar 18e in het pleeggezin wil blijven wonen.

Dit is onderdeel van de in november 2016 opgestelde regionale ontwikkelagenda Pleegzorg/Jeugdhulp in gezinsvormen die samen met pleegouders, pleegkinderen en jeugdhulpaanbieders is opgesteld. Daarin staat de mogelijkheid van een 'startbeurs' bij 18 alsmede het eerder voorbereiden op het 18 jaar worden vermeld.

13. Zorg voor hulpvormen die zoveel mogelijk lijken op een 'normale' gezinssituatie waar ruimte is voor experimenteren en fouten maken. Ontwikkel nieuwe hulpvormen om de overgang van gesloten naar "gewone" hulp te overbruggen. Bijvoorbeeld: een gezinshuis, een gespecialiseerd pleeggezin of een ervaringshuis.

De 'normale' gezinssituatie staat centraal in de ontwikkelagenda pleegzorg/jeugdhulp in gezinsvormen. Het advies m.b.t. nieuwe hulpvormen zal worden meegenomen in het kader van de inkoop jeugdhulp 2018.

14. Zorg voor een minder intensieve en bureaucratische overgang van Jeugdwet naar Wmo door goede afstemming tussen de jeugdhulp en volwassenzorg. Ontkoker de ambtenarij in de gemeente rondom

hulp voor jongeren. Roep bijvoorbeeld een taskforce Jeugd in het leven die doorzettingsmacht heeft. Laat de gemeente experimenteren door de grenzen op te zoeken van de verschillende wetten zodat hulp op maat geboden kan worden aan de jongere.

Wij maken betere werkafspraken tussen de jeugdteams en de Wmo-consulenten. Inzet is om eerder samen op te trekken richting de jongere / gezin om gaten in de overdracht te voorkomen. Zo zijn er bijvoorbeeld Wmo-consulenten die 18-/18+ als aandachtsgebied hebben om de overgang tussen Jeugdhulp en Wmo soepel te laten verlopen.

15. Zorg voor een Multidisciplinair outreachend team (bijvoorbeeld een Act) dat bemoeizorg kan bieden met (jonge) ervaringsdeskundigen. Na contact gemaakt te hebben, kan hulp worden geboden indien nodig.

Er zijn reeds verschillende multidisciplinaire teams van waaruit mogelijkheden voor bemoeizorg zijn. Samen met de bestaande teams onderzoeken we hoe de overgang naar volwassenheid kan worden meegenomen in deze teams of dat er specifieke expertise mist. De inzet van ervaringsdeskundigen juichen we toe en zullen we stimuleren.

16. Onderzoek hoe de rol van het sociale netwerk vergroot kan worden door gebruik te maken van bijvoorbeeld JIM (Jouw ingebrachte mentor) of ExpEx.

We stimuleren de rol van het sociaal netwerk, onder meer door de pilot ExpEx.

17. Zorg voor een oplossing voor jongeren die het eigen risico en de eigen bijdrage voor behandeling niet kunnen bekostigen. Het is belangrijk dat een behandeling voortgezet kan worden. Een oplossing is bijvoorbeeld om voor jongeren tot 23 jaar de eigen bijdrage en het eigen risico van de zorgverzekering kwijt te schelden of een aparte verzekering voor jongeren tot 23 jaar in het leven te roepen zonder eigen risico en eigen bijdrage.

Dit is onderwerp van gesprek met de zorgverzekeraars.

18. Informeer jongeren goed over allerlei wetten en regels waar zij mee te maken krijgen.

In Den Haag hebben we het Jongeren Informatie Punt waar alle jongeren terecht kunnen voor (anoniem) informatie en advies. Daarnaast gaan we inzetten op een betere informatievoorziening voor jongeren die 18 jaar worden (à la verjaardagskaart) en gaan we een factsheet ontwikkelen die jeugdhulpbegeleiders kunnen gebruiken in de begeleiding van hun jongeren.

19. Zorg voor deskundige professionals die weten wat de jongere te wachten staat en in attitude kunnen aansluiten bij de jongere.

Dit uitgangspunt onderschrijven wij. Op deze expertise selecteren wij de aanbieders jeugd danwel Wmo.

20. Jongeren onder de 23 jaar zouden zonder financiële gevolgen tijdelijk (maximaal 6 maanden) bij anderen moeten kunnen verblijven om hun leven weer op orde te krijgen.

Dit is een nieuwe aanbeveling. Graag gaan we hierover het gesprek aan. Hier komen wij op terug.

21. Zorg dat jongeren, ouders, maar ook professionals en organisaties op de hoogte zijn van de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning en de sociale kaart.

Wij verbeteren de communicatie over deze mogelijkheid. Onder andere op de site van het CJG en in de begeleiding geboden vanuit de jeugdteams.

22. Biedt jongeren die uit de gesloten jeugdzorg (bijvoorbeeld Schakenbosch) komen toekomstperspectief op het gebied van dagbesteding en werk. Denk hierbij aan het creëren van werkplekken voor jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt en goede ondersteuning bij het zoeken naar dagbesteding en geschikt werk. Een overzicht met regelingen en dagbestedingsprojecten in Haaglanden kan hierbij ondersteunend zijn.

Dit punt pakken wij op in overleg met Schakenbosch en de gemeente Leidschendam-Voorburg.

23. Investeer in preventie door zo vroeg mogelijk specialistische hulp in te zetten zodat problemen zoveel mogelijk worden voorkomen.

Dit is in de jeugdhulp een belangrijk uitgangspunt. Vanuit de jeugdteams wordt snel geschakeld met benodigde specialistische hulp.